

Petitie pentru o EDUCATIE de CALITATE si pentru copiii cu nevoi educationale speciale si dizabilitati din Romania

Catre

Parlamentului Romaniei,

Guvernului Romaniei,

Ministerului Educatie Cercetarii si Tineretului

Dorim sa va supunem atentiei doua probleme, rugindu-va sa le acordati atentia pe care o merita si sa luati urgent masurile ce se impun pentru rezolvarea acestora.

A. Necesitatea includerii in noul pachet legislativ propus de Ministerul Educatiei si Cercetarii (Legea invatamintului preuniversitar si Statutul personalului didactic) a unui act normativ special, inclusiv a unui Manual de politica, proceduri si indrumari ale MECT in domeniul EDUCATIEI SPECIALE, supunerea spre dezbatere publica si reala consultare a celor interesati de aceasta problema, si votarea cit mai curind cu putinta a acestuia in Parlament.

Pina la crearea acestora, consideram necesara emiterea urgenta a unui ordin al ministrului care sa prevada obligativitatea crearii si folosirii in scoli (obisnuite sau speciale) a Planului Educational Individualizat - PEI in cazul tuturor copiilor cu dizabilitati si nevoi educationale speciale care, dintr-un motiv sau altul, nu pot urma curriculumul national si sa reglementeze toate aspectele legate de PEI (forma, continut, responsabilitatile scolii si ale tuturor celor implicati in realizarea acestuia, s.a.). Planurile de invatamint si programele speciale de pentru diverse categorii de copii cu dizabilitati existente la aceasta data , de ex. Programa scolara pentru copiii cu dizabilitati intelectuale usoare si moderate, sau o viitoare Programa pentru dizabilitati intelectuale severe sau "pentru copii cu autism" pot fi limitative (asteptari reduse sau limitate la atingerea anumitor "cerinte", nestimularea potentialului maxim al fiecarui copil in parte) in cazul multor copii ce frecventeaza scolile speciale sau sint integrati in scoli de masa, de ex. multi copii cu autism. De fapt, solicitam prin aceasta luarea unei prime masuri de reformare a educatiei speciale din Romania, care ulterior ar deveni parte integranta din actul normativ special mai sus mentionat.

B. Necesitatea unor masuri urgente si imediate ale MECT pentru imbunatatirea calitatii educatiei pentru copiii cu autism, unii dintre cei mai vitregiti copii cu nevoi educationale speciale la aceasta data, situatie generata de necunoasterea problematicii acestor copii si de inexistentia profesionistilor formati in educatia lor, dar si de inexistentia unui cadrul legislativ si a reglementarilor adecvate pentru intregul domeniu al educatiei speciale pentru toti copiii ce au nevoi educationale speciale sau dizabilitati.

A. Consideram ca situatia in general nesatisfacatoare a educatiei oferite copiilor cu nevoi educationale speciale si dizabilitati si total nesatisfacatoare pentru unele categorii de copii cu NES/dizabilitati, de ex. copiii cu autism sau copiii cu dizabilitati mai complexe si cu dependenta mare de un adult, se datoreaza intr-o foarte mare masura lipsei unor reglementari legislative complexe in domeniul educatiei speciale. Dupa aprecierea noastra se impune ca pachetul legislativ propus de MECT sa cuprinda si un act normativ special si un Manual de politica a MECT in domeniul educatiei speciale, de proceduri si indrumari care sa reglementeze foarte clar acest domeniu.

Educatia nu este numai un drept al copiilor cu nevoi educationale speciale si dizabilitati , ci este si elementul central in reducerea punctelor slabe si in maximizarea potentialului acestora, in pregatirea lor pentru o viata independenta si in promovarea si asigurarea incluziunii lor sociale.

Exista o serie de documente si reglementarile europene si internationale care stipuleaza dreptul copiilor cu dizabilitati si nevoi educationale speciale la educatie adecvata, sanse egale in educatie, care sa le asigure acestora sanse egale la o viata cit mai independenta si semnificativa, documente ce contin recomandari catre state de a lua masurile necesare necesare pentru ca aceste prevederi sa fie puse in aplicare.

In Romania, in ceea ce priveste educatia copiilor cu nevoi educationale speciale si dizabilitati, pe linga Legea invatamintului 84/ 1995 , care contine si citeva articole referitoare la invatamintul special (Cap VI art. 41-46), citeva ordine, hotariri ale MECT, care reglementeaza foarte putine aspecte din invatamintul special, exista si citeva acte normative referitoare la copii si persoane cu dizabilitati, care incearca sa se alineze la cerintele legislatiei europene si la prevederile documenteleor internationale in domeniul copiilor si al dizabilitatii, legislatie care contine si prevederi, de o maxima generalitate, mai mult enunturi de principiu, referitoare la educatie sau adiacente domeniului educatiei (ex. Legea 272/2004 privind protectia si promovarea drepturilor copilului, Lege nr. 448/2006 privind protectia si promovarea drepturilor persoanelor cu handicap)

Toate acestea prevederi referitoare la educatia copiilor cu nevoi educationale speciale si dizabilitati sint disparate si adesea contradictorii, neclare sau cu inadmisibile lacune, lasind nereglementate cele mai multe situatii din realitatea complexa cu care se confrunta copiii si familiile acestora in relatia cu institutiile care ofera educatie sau servicii educationale sau terapeutice de sprijin. Iar acest fapt reprezinta o serioasa piedica pentru copiii cu dizabilitati si nevoi educationale speciale in a beneficia de educatie adecvata nevoilor lor. In consecinta sint drastic reduce sansele acestora de atinge potentialul maxim in toate ariile de dezvoltare, un grad cit mai mare de independenta la virsta adulta, de a capata abilitatile si deprinderile necesare pentru a desfasura o activitate utila, de a munci potrivit potentialului, reducindu-se in aceeasi masura si sansele de incluziune sociala, de participare si de contributie a acestora la dezvoltarea comunitatii in care traiesc, spre disperarea familiilor lor. Iar actualele citeva precizari referitoare la invatamintul special si incluziv din noul pachet legislativ, usor schimbate fata de prima varianta de proiect, ce continea chiar propuneri aberante pe alocuri, sint inasa total insuficiente si acestea si neclare (ex. "scoala de masa incluziva" , unitate in care pot fi educati copii cu dizabilitati si cerinte educative speciale; inseamna acest lucru faptul ca numai anumite scoli vor primi copii cu dizabilitati si CES, eventual in functie de deschiderea si de bunavointa directorului sau a vreunuia dintre invatatori/profesori dintr-o scoala sau alta, cum se intimpla acum?; nu exista nici o specificare a scopului educatiei speciale, existenta pina si in legea actuala. (Dupa noi scopul ar trebui sa fie atingerea potentialului maxim al copilului, pregatirea lui pentru o viata cit mai independenta si integrarea in comunitate.)

Consideram, asadar, ca avem nevoie urgenta de un act normativ special, clar si cuprinzator, (inclusiv un Manual de politica, proceduri si indrumari in domeniul educatiei speciale) care sa reglementeze explicit toate aspectele educatiei pentru copiii cu nevoi educationale speciale si dizabilitati intilnite in viata reala si care sa asigure baza legala pentru accesul la o educatie adecvata in sistemul public de invatamint si la toate serviciile de sprijin necesare SI pentru copiii cu nevoi educationale speciale si dizabilitati, sa ofere siguranta faptului ca serviciile educationale si de sprijin vin in intimpinarea nevoilor lor educationale specifice, acordindu-li-se astfel SI lor sanse egale la educatie.

Esentiale consideram ca sint urmatoarele aspecte ce trebuie cuprinse, si clar si amanuntit reglementate in acest act normativ special si in Manualul de politica, proceduri si indrumari ale MEC in domeniul EDUCATIEI SPECIALE:

1. Clarificarea tuturor conceptelor utilizate in cadrul invatamintului special si alinierea la standardele europene/ internationale, ex. copii cu nevoi educationale speciale, dizabilitati, dificultati de invatare, unitati de invatamint special, invatamint incluziv, adaptare-modificare curriculara, etc ;
2. Structura, organizarea, formele si tipurile de institutii de invatamint unde pot fi educati copiii cu nevoi educationale speciale (pentru copiii intre 0-3 ani si 3-18/20), cu accent pe structurile de interventie precoce pentru copiii cu risc de a dezvolta o dizabilitate.
3. Rolul si responsabilitatile ministerului, al inspectoratelor scolare judetene, al scolilor, al personalului acestor institutii si al parintilor si copiilor in crearea si implementarea tuturor serviciilor educationale si speciale pentru copiii cu nevoie educationale speciale si dizabilitati.
4. Categoriile de nevoi speciale folosite in sistemul educatiei speciale (definirea categoriilor de copii care au

- nevoi educationale speciale sau dizabilitati, criteriile in functie de care copiii sint incadrati in aceste categorii si sint eligibili pentru servicii educationale speciale suplimentare, tipul de programele speciale pentru fiecare din aceste categorii de copii si elementele esentiale ale fiecarui program in parte, personalul si pregatirea pe care trebuie s-o aiba acesta pentru a lucra cu fiecare categorie de copii s.a.). Acestea ar reprezenta categorii educationale, ce nu sint identice cu diagnosticele medicale, nerelevante in educatia copiilor cu nevoi educationale speciale / dizabilitati, intrucit nu spun nimic despre tipul si intensitatea interventiilor educationale de care are nevoie un copil pentru a-si atinge potentialul maxim de dezvoltare.
5. Crearea Planul Educational Individualizat-PEI: (identificarea copiilor cu NES, planificarea si implemetarea PEI pentru fiecare copil care are nevoie de acest plan, ce cuprinde, evaluarea si raportarea progresului, revizuirea PEI, s.a.. cine face toate acestea, intervalul de timp la care se face evaluarea/ reevaluarea copilului/ revizuirea PEI, de catre cine, cu ce instrumente de evaluare si cine o poate solicita, responsabilitatile celor implicati, etc; planificarea tranzitie de la un ciclu de scolarizare la altul; pregatirea elevilor pentru a accede pe piata muncii, s.a. cum, cine si cind se fac.
 6. Care sint serviciile educationale speciale (asistenta la clasa-asistentul profesorului clasei-, serviciu care trebuie introdus si in scolile noastre, servicii de consiliere-psihologica, in gasirea unui loc de munca/angajare, alcatuirea de programe de tranzitie de la o etapa de dezvoltare/ ciclu scolar la altul, de evaluare/ reevaluare, de terapii specifice-logopedie-comunicare, motrica, senzoriala, ocupationala, fizica, artterapie, s.a.), oferite in scoli sau in fara acestora, de care ar trebui sa beneficieze copiii cu nevoi educationale speciale si dizabilitati intre 0-3, 3-18/20 ani, ce trebuie sa fie obligatoriu cuprinse in planul lor educational individualizat, si cine finanteaza si cine ofera aceste servicii, cine le monitorizeaza si evalueaza eficienta acestora in dezvoltarea copilului, cu deosebire acelea oferite in afara scolii, personalul ce ofera aceste servicii, calificarile necesare si responsabilitatile acestora.
 7. Reglementari privind modul in sint alocate resursele financiare catre scolile care instruiesc copii cu nevoi educationale speciale sau dizabilitati. Consideram ca trebuie sa se faca diferentiat in functie de categoria educationala in care este incadrat copilul si de tipul si intensitatea serviciilor speciale suplimentare de care are nevoie (un copil cu autism, sau surdocecitate sau cu tetrapareza are nevoie de mai multe resurse suplimentare si programe speciale decit un copil cu un retard intelectual usor sau moderat, de ex).
 8. Echipamentele, tehnologia asistiva de care trebuie sa aiba parte copiii-acolo unde este cazul- pentru a beneficia pe deplin de educatie; tipurile de teste psihologice aplicate in evaluarea-reevaluarea copiilor, in functie de categoriile educationale, clar mentionate; modul in care se fac si cum se administreaza de scoala inregistrarile-documentele despre fiecare copil, s.a.
 9. Reglementari privind procedura de rezolvarea conflictelor familie-scoala (Drepturile si obligatiile parintilor in raport cu scoala, cu realizarea PEI al copilului, in contestarea acestuia si a altor decizii ale scolii care privesc copilul, etapele acestui proces, institutiile care rezolva eventualele situatii conflictuale, etc).
 10. Reglementarea raporturilor dintre institutiile MECT cu cele din sanatate, servicii sociale, autoritatile locale raportat la copiii cu nevoi educationale speciale.
 11. Resursele existente in comunitate, la nivel local, judetean, regional pentru fiecare dintre categoriile de copii definite (centre de resurse sau programe speciale pentru categoriile de copii cu nevoi educationale speciale din nomenclatorul MECT, resursele web, etc).

Chiar daca a unele din aspectele pe care le solicitam, putine dealtfel, sint prevazute, mai mult sau mai putin explicit si clar in Legea invatamintului sau cele citeva hotariri si ordine ale MECT, ANPH, ANPDC, etc, consideram ca trebuie sa existe un act normativ special si un Manual de politica, proceduri si indrumari in domeniul educatiei speciale, care sa contina laolalta toate aceste aspecte legate de educatie si instruire si care sa constituie pentru toti cei interesati, furnizorii de educatie sau servicii speciale suplimentare, dar si beneficiarii - parintii copiilor cu nevoi educationale speciale, dizabilitati - un singur reper legislativ si de indrumare. Pentru parinti este deosebit de important acest lucru, intrucit le-ar putea indica si clarifica, in orice moment, daca copilul beneficiaza de educatie adecvata, potrivita nevoilor lui educationale in sistemul public de invatamint si de toate serviciile educationale de sprijin necesare sau ca drepturile copilului la educatia care sa permita atingerea potentialului maxim al copilului sint respectate/incalcate. Iar pentru furnizorii de servicii de educatie speciala, un reper clar dupa care se poate face autoevaluarea nivelului scolii, a calitatii serviciilor oferite si a calitatii profesionale a personalului angajat.

B. Consideram ca situatia copiilor cu autism sub aspectul accesului la educatie si mai ales sub aspectul calitatii educatiei de care beneficiaza, al adecvarii acesteia la nevoilor lor specifice (generate in special de problemele

de comunicare verbala si neverbala si relationare sociala) , dar si individuale de invatare este total nefavorabila, ceea ce reprezinta o forma de discriminare a acestor copii. Asadar, solicitam MECT realizarea urgenta a unui plan de masuri imediate si pe termen mediu pentru normalizarea acestei situatii.

Consideram ca principalele masuri imediate pe care MECT trebuie sa le ia sint:

1. introducerea autismului ca o categorie de nevoie educationala speciala/dizabilitate distincta in rindul categoriilor de nevoi educationale special/ dizabilitati cu care opereaza la aceasta data ministrul, categorii ce trebuie revizuite, cum mentionam la pct.A
2. alocarea urgenta de fonduri adecvate nevoilor reale in formarea profesionistilor (profesori, educatori, personal auxiliar) din invatamintul special si de masa care lucreaza efectiv cu copiii cu autism la aceasta data, dar si a tuturor profesionistilor din invatamintul special si de masa (nivele diferite de formare), cei care vor lucra cu copii cu autism in cariera lor. Formarea trebuie sa fie consistenta si de calitate, realizata de formatori cu reala expertiza teoretica si practica in tulburari din spectrul autismului si in educarea copiilor cu autism, in folosirea de strategii educationale si terapii specifice, pentru care exista dovezi ca sint eficiente.
3. instituirea obligativitatii unei formari reale si consistente in autism--notiuni generale si strategii si tehnici de lucru la clasa cu copiii cu autism dovedite a fi eficiente, in comunicare, s.a.-- pentru toti profesionistii care lucreaza in prezent sau intentioneaza sa lucreze la clase unde exista copii cu autism: clase omogene sau eterogene din scolile speciale, sau clase obisnuite unde sint inclusi copii cu autism in grup mic sau individual, formare oferita de furnizori de formare cu expertiza de calitate in educatia copiilor cu autism.

Cunoasterea obligatorie, prevazuta prin lege, de catre profesionisti a "limbajului" specific autismului /strategii si metode didactice adecvate si folosirea acestora la clasa, la terapiile specifice sau in afara clasei, pentru ca educatia sa fie semnificativa si pentru copiii cu autism, este echivalenta cu detinerea si minuirea limbajului mimico gestual sau a alfabetului Braille de catre profesionistii care lucreaza sau doresc sa lucreze cu copiii cu surditate sau probleme de vedere, de ex., o conditie deja obligatorie impusa de legislatia in vigoare. Copiii cu autism nu trebuie discriminati.

4.normarea unui asistent al profesorului clasei la clasele cu copii cu autism, omogene sau eterogene (cu alti copii cu dependenta mare de un adult). Un singur profesor nu poate face instruire si educatie eficiente intr-o clasa in care exista chiar si numai 4 copii cu dependenta mare de un adult, cu atat mai putin cind sint copii cu autism, conditii in care NU se poate vorbi de acces egal la educatie adecvata pentru respectivii copii. Activitatea educationala a unui asistentul la clasa trebuie sa devina si in scoala romaneasca un "serviciu educational suplimentar" de baza, care are rolul de a il ajuta pe copil sa beneficieze de educatie, fara sprijinul caruia, printre altele, el nu poate depasi problemele ce interfereaza cu invatarea eficienta. Iar "educatia" de tip babysitting oferita multora din actualii copii cu autism din scolile noastre este o realitate trista si inadmisibila.

Va rugam, asadar, sa luati urgent toate masurile pentru ca TOTI copiii tarii sa beneficieze de educatie in conditiile egalitatii reale de sanse, pentru ca mult enuntatul principiul "sanse egale la educatie" sa nu ramina in continuare o vorba goala in cazul foarte multor copii cu nevoi educationale speciale si cu dizabilitati.

Va multumim.

AUTISM ROMANIA-Asociatia Parintilor Copiilor cu Autism

București, 24 februarie 2008